

İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâyelerin Hikâye Haritalama Yöntemine Göre İncelenmesi

Abdullah Çoban¹ ve Gürkan Tabak²

¹Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 38039-Kayseri

²Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, 38039-Kayseri

Öz

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan hikâye edici metinleri hikâye haritalama yöntemine göre inceleyerek metin elementleri düzeylerini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesine başvurulmuştur. Çalışma materyalini, MEB tarafından hazırlanan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı oluşturmaktadır. Ders kitabından elde edilen hikâyeler, betimsel analizle incelenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin analiz sürecinde, betimlemeler Çoşkun (2005) tarafından hazırlanan "Hikâye Elementleri Değerlendirme Ölçeği" ne göre yapılmıştır. Bu çalışmada, "Hikâyelerin hikâye elementlerine göre puanlaması nasıldır?" ve "Hikâyelerdeki hikâye elementleri metin düzeyleri nasıldır?" sorularına cevap aranmıştır. Çalışma sonucunda Türkçe ders kitabındaki metinlerin hikâye elementlerine yer verme hususunda farklı seviyelerde olduğu görülmüştür. Genel olarak Türkçe ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin hikâye elementlerini kullanma yönüyle çok da yüksek seviyede olmadıkları tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin hikâye elementleri yönünden genel olarak çok yüksek seviyede olmadığı göz önünde bulundurularak; ders kitaplarındaki temaların belirlenmesi ve bu temaların alt başlığındaki konularla ilgili işlenecek metinlerin bir komisyon tarafından oluşturulması, metinleri hikâye elementlerine yer verme açısından daha ileri bir seviyeye eriştireceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ders kitabı, hikâye, hikâye elementleri.

Investigations of Stories in 6th Grade Turkish Textbooks Based on the Method of Mapping

Abstract

The purpose of this study is to determine the level of examining the text elements by examining the middle school persuasive texts in 6th grade Turkish history class textbook story of the mapping method. For this purpose, a qualitative research approach within the framework of review of documents was consulted. Study material, prepared by the Ministry of Education is the class of 6th grade Turkish Textbooks. Stories obtained from the textbook were examined via the descriptive analysis. In the process of analyzing the data obtained in this study, descriptions were performed in accordance with the "Story Elements Rating Scale" prepared by Çoşkun (2005). In this study, "How is the ranking stories based on story elements?" and "What is the level of the text elements of narrative stories?" questions were aimed to explore. As a result of Turkish elements in the story-making regarding the textbook texts were achieved at different levels. Persuasive texts in Turkish textbooks in general, such as the story aspect of the story using the elements, have been found to be very high level. Persuasive texts in terms of story, the story elements in textbooks, in general were found to be not very high level. By taking into this account, determination of textbook themes and these themes were studied on the lower header of the issues by the creation of a commission of the texts, the texts of the elements in the story is concluded in the delivery of a more advanced level.

Keywords: Course book, story, story elements.

Giriş

İlköğretimde Türkçe dersleri metinler üzerinden yürütülmektedir. Türkçe derslerinde işlenen metinler hem amaç hem de araç olabilmektedir. Çünkü Türkçe ders kitaplarındaki metinler birer edebi ürün olmanın yanında diğer derslere katkı sağlayacak okuma parçalarıdır (Okur, 2010). Metinleri Türkçe dersinin ana materyali olarak da görmek mümkündür. İlköğretim Türkçe derslerinde farklı metin türlerine yer verilmektedir. MEB (2006), II. kademe için hazırlanan ilköğretim programında 6. sınıfta; şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup, 7. sınıfta; şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi ve 8. sınıfta; şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri ve destan türlerine mutlaka yer verilmesini dile getirmektedir. Yer verilmesi gereken türlerden birisi de hikâyelerdir. Hikâyelere her sınıfta yer verilmesi dikkat çekicidir.

Hikâyeler, geçmişten günümüze önemli bir öğrenme ve öğretme aracıdır. “Hikâyeler okuyucuya yorum yapma (Bruner, 1990), anlamı açıklama (Gudmundstottir, 1995), organize etme, hatırlama (Bruner, 1990; Shank, 1999) ve problem çözme (Jonassen ve Hernandez-Serrano, 2002) fırsatları sunan etkili okuma metinleridir” (Akt. Akyol, 2011: 161). Özbay (2009)’a göre, hikâye edici metinler, öğrencilerin tahmin etme, yorumlama ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesinde sıkça kullanılmaktadır. Metin yapısı ile ilgili genel bilgi sahibi olmak, o metni anlamlandırmak ve yorumlamak adına okuyucuya olumlu katkı sağlayabilmektedir. Hikâyeler konusunda da bu durumdan söz etmek mümkündür. Çünkü insan çocukluğunun başlarından itibaren sözlü olarak da olsa hikâye kavramıyla tanışır ve az da olsa hikâye şablonu hakkında bilgi sahibi olur. Akyol (1999)’a göre, çocuklar okul öncesi eğitim çağından itibaren hikâye kavramı ile ilgili basit bile olsa bir takım bilgilere sahiptirler.

Hikâyeler giriş (serim), gelişme (düğüm) ve sonuç (çözüm) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır (Akyol, 2011; Özbay, 2009; Aktaş ve Gündüz, 2005 ve Akyol, 1997). Yapılan araştırmalara göre, hikâyeyi oluşturan belli başlı kalıpların olduğu ve hikâyelerin kendine özgü bir yapıya sahip olduğu görülmüştür. Hikâyeler üzerine yapılan çalışmalarda hikâyelerin belli bir şematik yapıya dayandığı görülmüş, bu şemayı ortaya koymak üzere hikâye yapıları geliştirilmiş ve bu yapılar; hikâye haritaları, hikâye elementleri olarak adlandırılmıştır.

“Hikâye haritası; metnin dekor, ana ve yardımcı karakterler, başlatıcı olay, problem, problemi çözüm girişimleri, sonuç, ana fikir ve tepki olmak üzere sekiz elementin yardımıyla daha iyi anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlayan zihinsel bir şema ya da yapıdır” (Gökçe ve Sis, 2011: 1926). Hikâye haritası yöntemiyle okuyucuya, bir hikâyenin birbiriyle ilişkili bölümleri ve unsurlarıyla ilgili öğretim sunulmakta; bu öğretim, öğrencinin dikkatini hikâyedeki ortak elemanlara çeken bir temel şemanın oluşturulmasını sağlamaktadır (Idol, 1987; akt. Duman ve Tekinarıslan, 2007). Bu şema ışığında okuyucu hikâyede neye odaklanacağını bilir ve okuduğunu daha kolay anlama imkânı elde eder. “Hikâye haritası yöntemiyle metinlerin daha etkili bir şekilde öğretileriz; çünkü bu yöntem önemli ve önemsiz bilgileri ayırt etmede, öğrencileri önemli unsurlar üzerinde yoğunlaştırmaya yöneltmede, etkili katılımı sağlamada, bilgileri düzenli bir şekilde uzun süreli hafızaya yerleştirmede, ön bilgileri aktif hale getirmede, ileriye dönük tahminler yapmada ve metinler arası okumada oldukça etkilidir” Akyol (2011: 184).

Öğretme ve öğrenme sürecinde tarihin ilk dönemlerinden günümüze Dekameron Hikâyeleri’nden, Dede Korkut Hikâyeleri’ne, Mevlana’nın Mesnevi’ye kadar çeşitli dönemlerde kendine yer edinen hikâye edici metinlerin varlığını devam ettirmesi bu metinlerin öğretim ve öğrenme sürecindeki öneminin işaretidir. İlköğretimin ikinci

kademesine bakıldığında metinlerin, hikâye edici ve bilgilendirici metin olarak ikiye ayrıldığı görülmektedir. Bu metin türlerinden hikâye edici metinlerin ele alınma sırası hem hazırbulunuşluk hem de kişilik gelişimi yönüyle önde olmalıdır. Çünkü bu yaştaki çocuklar somut işlemler döneminden soyut işlemler dönemine geçmektedirler. Somut işlemler döneminde çocukların daha iyi algılamaları adına metinlerin hikâyeler şeklinde verilmesi faydalı olmaktadır. Soyut işlemler dönemine geçtiklerinde ise öyküleyici metinlerden bilgilendirici metinlere geçilebilmektedir.

Somut işlemlerden soyut işlemlere geçiş evresinde empati ve hayal ön plana çıkan iki kavramdır. Hikâye edici metinler sayesinde çocuk kendini kahramanın yerine koyarak metinde geçen olayları düşünmeye ve karşılığın problemlere çözüm üretmeye çalışacaktır. Nitelikli bir metin çocuğu kişilik gelişimi, dil gelişimi, duygu ve düşünce gelişimi yönünden olumlu etkileyecektir. Bu durumlar göz önünde bulundurulduğunda İlköğretim kademesindeki ders kitaplarında yer alan metinlerin hikâye elementleri açısından değerlendirilmesi anlamlı hale gelmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim ikinci kademe 6. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan hikâye edici metinleri hikâye haritalama yöntemine göre inceleyerek metin elementleri düzeylerini tespit etmektir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- 1- Hikâyelerin, hikâye elementleri değerlendirme ölçeğine göre puanlanması nasıldır?
- 2- Hikâyelerde bulunan metin elementlerinin düzeyleri nasıldır?

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemi doğrultusunda doküman incelemesi yapılmıştır. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187). Bu çalışmada, doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olarak tasarlanmıştır.

Çalışma Materyali

Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesiyle yürütülen bu çalışmada, MEB tarafından hazırlanan “İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı” incelenmiştir. Çalışma materyalini, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 2007- 2008 yılından başlayarak ilköğretim okullarının 6. sınıfları için 5 yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen ve MEB tarafından hazırlanan Türkçe ders kitaplarında tespit edilen 5 hikâye (okuma ve dinleme metinleri) oluşturmaktadır. 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı incelendiğinde, hemen hemen her temada birer hikâye edici metne yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 1. İncelenen Hikâyeler

Sınıf	Hikâyeler
6	Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması
6	Ömür Boyu Mutluluk
6	Atatürk ve Onun Büyük Eseri
6	Meşe ile Saz
6	İstanbul Liseli Küçük Hasan
	Toplam 5 Hikâye

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada, öncelikle “6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı”nda yer alan hikâye edici metinler saptanmıştır. Ders kitabında toplam 5 hikâye edici metin saptanmıştır. Solak ve Yaylı (2009), Arı (2011) da yaptıkları çalışmalarda, incelenen yayınevine ait “6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı”nda 5 hikâye edici metin saptamışlardır. Elde edilen 5 hikâye edici metin, betimsel analiz ile incelenmiştir. Betimsel analiz, elde edilen bulguları önceden belirlenen temalara göre özetlemek ve yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Hikâyeler, Coşkun (2005) tarafından hazırlanan “Hikâye Elementleri Ölçeği”ne göre incelenmiştir. Bu ölçekteki başlıklar ve puan aralığı şöyledir:

- 1- Ana karakter: 0-2 puan
- 2- Mekân: 0-2 puan
- 3- Zaman: 0-2 puan
- 4- Başlatıcı olay: 0-2 puan
- 5- Amaç: 0-3 puan
- 6- Girişim: 0-4 puan
- 7- Sonuç: 0-2 puan
- 8- Tepki: 0-2 puan

Ölçeğe göre bir hikâyenin alabileceği en yüksek puan 19’dur. Çalışmada hikâyelerin aldığı puanlar tespit edildikten sonra bu puanlar, 100 üzerinden değerlendirilmiş ve hikâyelerin başarı puanı belirlenmiştir. Bu puanlamanın neye göre nasıl yapıldığı için Ek 1’e bakınız. Ek 1’de Coşkun (2005) tarafından hazırlanan hikâye elementleri değerlendirme ölçeğine göre puanlamanın nasıl yapılacağı açıklanmıştır.

Nitel araştırmalarda nicel araştırmalarda olduğu gibi geçerlilik ve güvenilirlik kavramları yoktur. Nitel araştırmalarda çalışmanın kaliteli olmasını sağlamaya yönelik stratejiler vardır. Bunlardan birisi de ayrıntılı betimlemedir (Yıldırım ve Şimşek; 2011 ve Yıldırım, 2010). Bu çalışmanın niteliğini arttırmak için ayrıntılı betimlemeye başvurulmuştur. Hem veri elde etme süreci hem de veriler ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir.

Bulgular

Bu araştırmada, “Hikâyelerin, hikâye elementleri değerlendirme ölçeğine göre puanlanması nasıldır?” şeklinde ifade edilen birinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 2. İlköğretim 6.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Hikâyelerin, Hikâye Elementleri Değerlendirme Ölçeğine Göre Puanlanması

Hikâyeler	Ana Karakter	Mekân	Zaman	Başlatıcı Olay	Amaç	Girişim	Sonuç	Tepki	Toplam Puan
Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması	1	1	1	1	1	0	1	1	7
Ömür Boyu Mutluluk	0	1	1	2	2	1	2	2	11
Atatürk ve Onun Büyük Eseri	2	1	2	2	2	3	2	1	15
Meşe ile Saz	2	1	1	2	2	1	1	1	11
İstanbul Liseli Küçük Hasan	2	2	1	1	2	1	1	1	11

Hikâyelerde elementler “Ana Karakter”e göre değerlendirilip puanlanmıştır. Bu değerlendirme sonucunda en yüksek puanı “Atatürk ve Onun Büyük Eseri” adlı hikâye alırken (15 puan) en düşük puanı “Çocuk Kitaplığında Sabah Tartışması” adlı hikâye (7 puan) almıştır. İncelenen diğer üç hikâye, hikâye elementleri değerlendirme ölçeğine göre aynı puanı (11 puan) almıştır.

Tablo 2 incelendiğinde sadece bir metin de “ana karakter”e yer verilmezken bir metinde fazla detaya girmeden yer verilmiş geriye kalan üç metinde de ‘ana karakter’ başarılı bir şekilde kendisine yer bulmuştur. Metinlerin sadece birinde ‘girişim’e yer verilmezken diğer metinlerde istenilen seviyelerde olmasa da ‘girişim’e yer verilmiştir. Aynı tabloya göre metinlerde en iyi işlenen hikâye elementi “başlatıcı olay” olmuştur. Üç tane metin tam puan alırken iki metin alınması gereken puanın yarısını almıştır. En düşük puanı alan metinde “girişim”e hiç yer verilmemiş diğer hikâye elementlerine çok az yer verilmiştir. En yüksek puanı alan metinde “mekân” ve “tepki” ile ilgili eksiklikler göze çarpmaktadır.

Aynı puanı alan üç tane metin sadece “amaç” başlığında aynı puanları alırken diğer elementler açısından farklı puanlar almıştır. Metinlerin “girişim” ve “amaç” yönüyle eksik kalmaları önemli bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır. Bu araştırmada, “Hikâyelerde bulunan metin elementlerinin düzeyleri nasıldır?” şeklinde ifade edilen ikinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 3: İlköğretim 2. Kademe Türkçe Kitaplarındaki Hikâyelerde Bulunan Metin Elementlerinin Düzeyleri

Metin Elementi	Puan Aralığı	Hikâye Sayısı	Ortalama	Başarı Yüzdesi
Ana Karakter	(0-2)	5	1,4	%70,0
Mekân	(0-2)	5	1,2	% 60,0
Zaman	(0-2)	5	1,2	% 60,0
Başlatıcı Olay	(0-2)	5	1,6	% 80,0
Amaç	(0-3)	5	1,8	% 59,4
Girişim	(0-4)	5	1,2	% 30,0
Sonuç	(0-2)	5	1,4	% 70,0
Tepki	(0-2)	5	1,2	% 60,0
Metin Elementleri Toplam Puanı	(0-19)	5	11	%61,2

Genel olarak tablo 3’e bakıldığında ilköğretim 6. Sınıf Türkçe ders kitabındaki hikâyelerde hikâye elementlerinden en başarılı olanları “başlatıcı olay” % 80 ve “sonuç ve ana karakter” % 70 ile onu takip etmektedir. Diğer hikâye elementlerindeki başarı ortalamaları ise sırasıyla şu şekildedir: Mekân % 60, zaman % 60, tepki % 60, amaç % 59,4 ve girişim % 30’dur. Metin elementlerinin toplam puan ortalaması % 61,2 olarak belirlenmiştir. Bu durum

göz önüne alındığında 6. sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin hikâye elementlerini kullanma yönünden yüksek seviyede olduğu söylenilemez.

Sonuç ve Tartışma

Değerlendirmelerin hikâye elementleri değerlendirme ölçeğine göre yapıldığı ve bu puanlara bakılarak yüksek puan alan hikâyenin daha nitelikli ve iyi, düşük puan alan hikâyenin niteliksiz ve kötü olduğu veya aynı puana sahip hikâyelerinde aynı nitelikte olduğu anlamı çıkmaz. Bu araştırmada yapılan değerlendirmeler hikâye elementlerine ne düzeyde yer verildiğiyle ilgilidir.

Araştırmada değerlendirilen metinler içerisinde, hikâye elementleri kullanım açısından en yüksek puanı “Atatürk ve Onun Büyük Eseri” adlı metin almıştır. Bu metin komisyon tarafından oluşturulmuştur. Ders kitaplarında yer alan temaların belirlenmesi ve bu temanın alt başlığını oluşturan konularla ilgili işlenen metinlerin bir komisyon tarafından oluşturulması, metinlerde hikâye elementlerinin kullanımı açısından bir ilerleme görüleceğini düşündürmektedir.

“Türkçe Dersi Öğretim Programı”nda geçen “Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” (MEB, 2006) kazanımları arasında “olay”la ilgili olumlu bir durum söz konusu iken aynı durum diğer elementler için geçerli değildir. Bu kazanımların istenilen düzeye çıkabilmesi için metinlerde hikâye elementlerinin kullanımına daha fazla yer verilmelidir.

Ders kitaplarındaki metinlerin öğrenciler tarafından derinlemesine anlaşılabilmesi için uzmanlar tarafından oluşturulmuş hikâye haritalama yönergelerine, farklı metinlerden sonra farklı etkinliklerle yer verilebilir.

Kaynaklar

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, Osman (2005). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Akyol, H. (2011). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Akyol, H. (1999). Hikâye haritası yöntemiyle metin öğretimi. *Milli Eğitim*, 142. Kaynak: <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/medergi/15.htm>
- Arı, G. (2011). Türkçe (6, 7, 8. sınıf) ders kitaplarındaki okuma ve dinleme/izleme metinleri ile yazma görevleri arasındaki tür uyumu. *Turkish Studies*, 6(3), 489-511.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim öğrencilerinin öyküleyici anlatımlarında bağdaşıklık, tutarlılık ve metin elementleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Duman, N. ve Tekinarıslan, Ç. İ. (2007). Hikâye haritası yönteminin hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerindeki etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 8(1), 33-55.
- Gökçe, B. ve Sis, N. (2011). Gülten Dayıoğlu'nun çocuk öykülerinin “hikâye haritası” yöntemine göre incelenmesi ve genel bir değerlendirme. *Turkish Studies*, 6(3), 1925-1949.
- Okur, Alpaslan (2010). Türkçe ders kitaplarında metinlerin türsel özellikleri (s. 115-140), *Türkçe ders kitabı çözümlemeleri* (Ed. Ülper, Hakan). Ankara: Pegem Akademi.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri I: Okuma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8. Sınıflar)*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Solak, M ve Yaylı, D. (2009). İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının türler

- açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 444-453.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Tıpkı Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2010). Raising the quality in qualitative research. *Elementary Education Online*, 9(1), 79-92.

Ek 1

Coşkun (2005), “Hikâye Elementleri Değerlendirme Ölçeği”ne göre puanlamanın nasıl yapacağını şu şekilde açıklamıştır:

Yönerge: Hikâyeyi önce genel bir izlenim edinmek için okuyunuz, sonra her bir hikâye elementini puanlamak için tekrar okuyunuz. Her bir element için, uygun puanı belirleyiniz. Daha sonra hikâye elementlerinin puanlarının toplamını hesaplayınız.

1. Ana Karakter

0 Puan: Öyküde bir ana karakter belirtilmemiştir.

1 Puan: Ana karakter sunulmuş, fakat sadece ismi verilmiştir. Ana karakter hakkında çok az bilgi ve ayrıntı verilmiştir.

2 Puan: Ana karakter ayrıntılarıyla betimlenmiş ve oldukça inandırıcı biçimde sunulmuştur.

2. Mekân

0 Puan: Öyküde bir mekân belirtilmemiştir.

1 Puan: Mekân belirtilmiş fakat mekân hakkında çok az ayrıntı verilmiştir. Örneğin, “Atlanta Kasabası”.

2 Puan: Mekân belirtilmiştir. Bunun yanı sıra betimlenmiş veya sıradan bir mekân olmadığı belirtilmiştir. Örneğin, “iki nehir arasında 5 km²’lik bir alana sahip Atlanta Kasabası” veya “yeni gezegen Andromeda”.

3. Zaman

0 Puan: Öyküde bir zaman belirtilmemiştir.

1 Puan: Zaman belirtilmiştir, fakat geleneksel anlatım içinde belirsiz bir zaman olarak ifade edilmiştir. Örneğin, “Bir zamanlar ...” veya “Uzun zaman önce ...”

2 Puan: Zaman, geleneksel olmayan bir anlatım içinde, belli bir vakti ifade edecek şekilde veya tamamlayıcı bilgilerle birlikte belirtilmiştir. Örneğin, “30 Mart günü öğleden sonra” veya “Çok uzun zaman önce, henüz insanoğlu yaratılmamışken...”

4. Başlatıcı Olay

0 Puan: Öyküde ana karakterin bir amaç oluşturmasını sağlayan başlatıcı bir olay verilmemiştir.

1 Puan: Öyküde ana karakterin bir amaç oluşturmasını sağlayan başlatıcı bir olay verilmiştir. Başlatıcı olay, doğal bir olay (heyelan), bir içsel tepki (yalnızlık) veya dışa dönük bir davranış hareket (Yaşlı kadın mücevheri çaldı.) olabilir.

2 Puan: Başlatıcı olay karmaşık (iç içe olaylar halinde), şaşırtıcı veya iyi betimlenmiş bir şekilde sunulmuş ise bir puan ekle.

Örneğin, “Bir meteor, dağa çarptı. Bu çarpma köyün, heyelan altında kalmasına yol açtı. Bu yüzden köylüler sahip olduğu her şeyi kaybetti.” veya “Annesi onu günler boyunca evde bırakmıştı. Bu yüzden Can günlerdir kendini yalnız hissediyordu.”

5. Amaç

0 Puan: Ana karakterin amacı belirtilmemiştir.

1 Puan: Ana karakterin amacı belirtilmiş, fakat yeterince açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmamıştır. Örneğin, “Bülent, bir şey yapmaya karar verdi.”

2 Puan: Ana karakterin amacı açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuştur. Örneğin, “Bülent arkadaşını kurtarmaya karar verdi.”

3 Puan: Öyküde açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmiş 2 veya daha fazla amaç varsa bir puan ekleyiniz.

6. Girişim

0 Puan: Öyküde ana karakterin, amacını gerçekleştirmek için yaptığı girişi hiç belirtilmemiştir.

1 Puan: Ana karakterin amacını gerçekleştirmek için girişiminin ne olduğu belirtilmiştir.

2-4 Puan: Aşağıdaki durumların her biri için bir puan ekleyiniz.

a) Girişimler ve olaylar mantıksal bir sıra ile gerçekleşmiştir. (Örneğin olaylar arasında çelişki yoktur.)

b) Durumlar ve çıkmazlar ustalıklarla ve özgün bir biçimde çözülmüştür. Örneğin, “Bill, düşmanlarını yakalamak için bir lazer- yansıtıcı icat etti.”

c) İyi düzenlenmiş birden fazla olay örgüsü (episode) var. Örneğin, ana karakterin denediği bir girişim başarısız oluyor ve sonra bir başka girişimde bulunuyor (Ana karakter kaleye hücum ediyor, fakat dökülen kızgın yağ yüzünden geri çekilmek zorunda kalıyor; sonra gizlice bir tünelden geçmeyi deniyor). Benzer şekilde ana karakter, seyahati sırasında bir yere gidiyor, sonra başka bir yere gidiyorsa bir puan ekleyiniz.

7. Sonuç

0 Puan: Öyküde belirli bir son yok, sonuç eksik kalmış veya öykü tamamlanmamış görünüyor. Bir başka deyişle, ana karakterin girişimlerinin uzun vadeli sonuçları ortaya çıkmamıştır.

1 Puan: Ana karakterin girişimlerinin uzun vadeli sonuçları ortaya çıkmıştır. Fakat sonuç, oldukça sıradan bir tarzdadır. Örneğin, “Ondan sonra hep mutlu yaşadılar.” veya “Bülent, ejderhayı öldürdü ve prensesi kurtardı.”

2 Puan: Ana karakterin girişimlerinin uzun vadeli sonuçları ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra sonuç şaşırtıcıdır veya bir ahlâkî değer içerir. Örneğin, “Kartal, ‘Ok’ ismini işte böylece aldı.”, “Bunun sonucunda yalan söylemenin sorunları çözemeyeceğini anladı.”

8. Tepki (Öykünün herhangi bir yerinde ifade edilebilir.)

0 Puan: Ana karakterin tepkileri sunulmamıştır.

1 Puan: Ana karakterin bazı tepkileri ifade edilmiştir. Örneğin, “Çocuk yaptığı işten dolayı mutlu idi.”

2 Puan: Ana karakterin tepkileri derinlemesine ifade edilir. Örneğin, “Bu kötü günümde herkesten nefret ediyorum. Çok kızgınım. Beni neden küçük düşürdüler.”